

ชื่อวิทยานิพนธ์

พฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ : ศึกษาเฉพาะกรณี
หญิงอาชีพพิเศษในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน

นางอุไรวรรณ วุฒานนท์

พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลอายุรศาสตร์และศัลยศาสตร์

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

รศ. สุวนีย์	เกษวกิ่งแก้ว	ประธานกรรมการ
ผศ. พิกุล	บุญช่วง	กรรมการ
อาจารย์ ดร. ชัยนัต	วรรณะภุติ	กรรมการ
รศ. ดร. วิจิตร	ศรีสุพรรณ	กรรมการ
ผศ. ทศนา	มทานภาพ	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาคั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของหญิงอาชีพพิเศษ ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างคือ หญิงอาชีพพิเศษจำนวน 30 ราย ที่เลือกแบบบังเอิญในสำนักหญิงอาชีพพิเศษ 3 สำนักที่เลือกศึกษาอย่างเฉพาะเจาะจง ในจำนวนนี้ 7 รายเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เลือกเป็นกรณีศึกษา เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติชีวิต การเข้าสู่อาชีพ ทักษะคติ การรับรู้ และวิธีการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคเอดส์

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัย 2 วิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพและวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ในการศึกษาเชิงคุณภาพผู้วิจัยได้เข้าไปสังเกตการณ์แบบกึ่งมีส่วนร่วม และใช้แนวทางสัมภาษณ์และแนวทางสังเกตซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล สำหรับการศึกษาเชิงปริมาณผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ แบบวัดทัศนคติ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและสรุปภาพประกอบการสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล หาค่าความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ความรู้ การรับรู้ พฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ และแบบวัดทัศนคติได้เท่ากับ 0.89 , 0.80 , 0.86 และ 0.85 ตามลำดับ

หลังจากที่ได้ข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติวิเคราะห์ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตลอดจนค่าสหสัมพันธ์แบบผลคูณของเพียร์สันและแบบพอยท์ไบซีเรียล

ผลการศึกษาเชิงคุณภาพพบว่า พฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของหญิงอาชีพพิเศษในชีวิตประจำวัน แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะคือ มีความตื่นตัว ซึ่งแสดงออกในรูปความสนใจ การพูดคุยปรึกษาหารือกันในกลุ่มหญิงอาชีพเดียวกันเกี่ยวกับโรคเอดส์ มีการดูแลตนเองตามความรู้ ความเข้าใจที่ได้รับการถ่ายทอดจากเพื่อนหญิงอาชีพพิเศษ เช่น การรักษาความสะอาดด้วยสบู่ น้ำและสบู่ และยาสีฟัน มีความตั้งใจและพยายามหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยง เช่น พยายามหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์กับลูกค้าที่ไม่ใช้ถุงยางอนามัย

ผลการศึกษาเชิงปริมาณพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์โดยวิธีต่าง ๆ เหมาะสมโดยกระทำอย่างสม่ำเสมอมีดังนี้ ร้อยละ 23.33 ปฏิเสธลูกค้าที่ไม่ใช้ถุงยางอนามัย ร้อยละ 43.33 ไปตรวจสุขภาพหรือตรวจกรมโรค ร้อยละ 73.33 หลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ขณะมีแผลกรมโรค ร้อยละ 86.67 ชักชวนให้ลูกค้าใช้ถุงยางอนามัย ร้อยละ 93.33 ไปตรวจเลือดหาแอนติบอดีต่อโรคเอดส์ ร้อยละ 96.67 หลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ขณะมีประจำเดือน และตัวอย่างทุกรายหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนัก

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ในระดับปานกลางถึงดี มีการรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์และการป้องกันโรคเอดส์ มีทัศนคติต่อโรคเอดส์และการป้องกันโรคเอดส์ในระดับปานกลางถึงดี

ความรู้ การรับรู้ และทัศนคติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์วิธีต่าง ๆ ในระดับต่ำถึงปานกลาง แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนัก

นอกจากนี้ยังศึกษาพบว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยง โดยเป็นสาเหตุผลักดันให้หญิงเข้าสู่อาชีพและดำรงอยู่ในอาชีพ และสาเหตุสำคัญที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์กับลูกค้าที่ไม่ใช้ถุงยางอนามัยก็คือ หนี้สินผูกพันกับเจ้าสำนัก และความพึงพอใจในลูกค้า

Thesis Title AIDS Preventive Behavior : A Case Study
of Prostitues in Amphoe Muang, ChangWat
Chiang Mai.

Author Mrs. Uraiwan Vuttanont

M.N.S. Medical and Surgical Nursing

Examining Committee Assoc. Prof.Suwanee Kiewkingkaew Chairman
Assist. Prof.Pikul Boonchaung Member
Dr.Chayun Vaddhanaphuti Member
Assoc. Prof.Dr.Wichit Srisuphan Member
Assist. Prof.Tatsana Mahanupab Member

Abstract

The purpose of this study was to investigate preventive behavior among prostitutes in Amphur Muang, ChangWat Chiang Mai. Thirty prostitutes were selected accidentally from three borthels which were purposely chosen for this study. Seven of them were also chosen for case study in order to understand their life history, the ways in which they become prostitutes, and their attitude, perception and practice in preventive behavior against AIDS.

The study employed two modes of data collection: qualitative and quantitative methods. For qualitative method, semi-participant observation was used and interviewing and observation guides were developed in order to obtain detailed information on preventive behavior against AIDS. For quantitative method, knowledge, perception, AIDS preventive behavior interviewing forms, attitude record form and picture book for interviewing were also used. The content validity index of knowledge, perception, AIDS preventive behavior interviewing forms and attitude record form were 0.89,

0.80, 0.86 and 0.85. The results from the quantitative study were analyzed by descriptive statistics in order to obtain percentage, means, and standard deviation. Pearson product-moment correlation coefficient and the Point-biserial correlation coefficient were also applied in the analysis of the data.

The results of the study were as follows:

The prostitutes' AIDS preventive behavior could be divided into three components. First, awareness about AIDS as could be observed from their concerns, and interests in AIDS and discussion about AIDS among themselves. Second, self-care practice by cleaning their genital organs with water, water and soap, and dental paste. Third, avoiding risk behavior by trying not to have sexual intercourse with customers who did not use condoms.

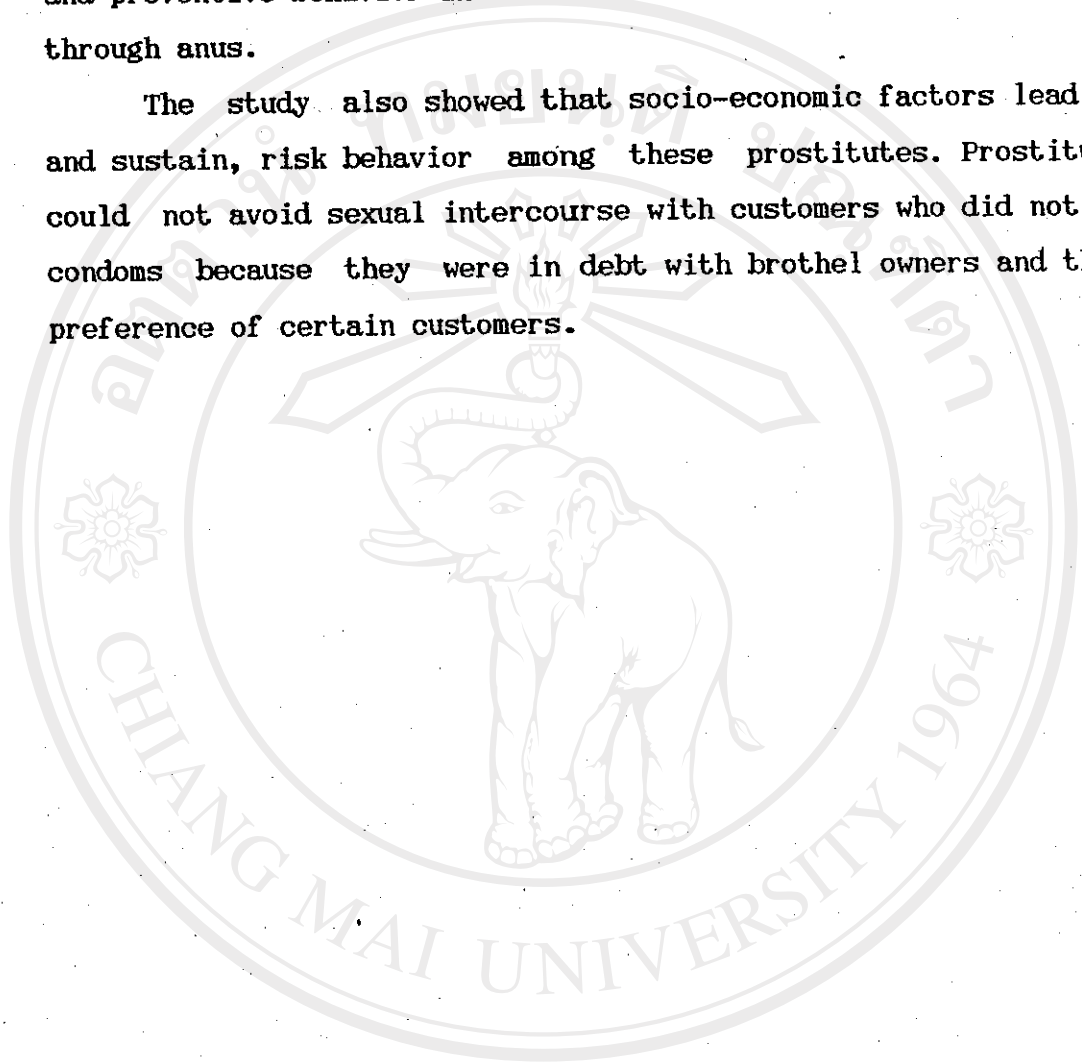
Among the prostitutes under quantitative study, 23.33 % reported that they avoided having sexual intercourse with customers who did not use condoms. 43.33 % of them said that they had regular health check-up including gonorrhea test. 73.33 % claimed that they avoided sexual intercourse when they had gonorrheal wound. 86.67 % motivated customers to use condoms. 93.33 % claimed that they had blood tests for antibodies against AIDS. 96.67 % avoided sexual intercourse when they had menstruation and all of them avoided sexual intercourse through anus.

Most prostitutes had moderate to good level of knowledge about AIDS. They had perception about AIDS and prevention against AIDS. Their attitude towards AIDS and AIDS prevention were in moderate to good level.

There was low to moderate correlation between knowledge, perception, attitude and AIDS preventive behaviors. However,

there was no correlation between knowledge, perception, attitude and preventive behavior in the item of avoiding sexual intercourse through anus.

The study also showed that socio-economic factors lead to, and sustain, risk behavior among these prostitutes. Prostitutes could not avoid sexual intercourse with customers who did not use condoms because they were in debt with brothel owners and their preference of certain customers.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved